

Ангажменти и принос на фирмите от химическата промишленост за подобряването на качеството на атмосферния въздух (КАВ) в общините на България – нормативна база, участие в общинските програми за управление на КАВ

Нормативна база:
**Закон за чистотата на атмосферния въздух
(ЗЧАВ)**

Обн. ДВ, бр. 45 от 28.05.1996г.,
посл. изм. и доп. ДВ, бр. 14 от
20.02.2015г.

Нормативни актове към ЗЧАВ за ограничаване и контрол на емисии на вредни вещества (Глава трета Ограничаване на емисиите):

- “ Наредба № 1 от 27.06.2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (обн., ДВ, бр. 64 от 5.08.2005 г.)
- “ Наредба № 7 от 21.10.2003 г. за норми за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации (обн., ДВ, бр. 96 от 31.10.2003 г.)
- “ Наредба № 16 от 12.08.1999 г. за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини (обн., ДВ, бр. 75 от 24.08.1999 г.)
- “ Наредба за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти (обн., ДВ, бр. 20 от 6.03.2007 г.)
- “ Наредба № 10 от 6.10.2003 г. за норми за допустими емисии (концентрации в отпадъчни газове) на серен диоксид, азотни оксиди и общ прах, изпускани в атмосферния въздух от големи горивни инсталации (бр. 93 от 21.10.2003г.)
- “ Наредба за норми за допустими емисии на серен диоксид, азотни оксиди и прах, изпускани в атмосферата от големи горивни инсталации (обн., ДВ, бр. 2 от 8.01.2013 г.)
- “ Наредба № 6 от 26.03.1999 г. за реда и начина за измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници (обн., ДВ, бр. 31 от 6.04.1999 г.)

*Европейската комисия за формулиране на заключения
за различни техники (НДНТ), съгласно Директива
2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно
емисиите от промишлеността:*

[Решение № 2012/134/ЕС](#) за формулиране на заключения за НДНТ при стъklarското производство, обн. 08.03.2012 г.

[Решение № 2012/135/ЕС](#) за формулиране на заключения за НДНТ при производството на чугун и стомана, обн. 08.03.2012 г.

[Решение № 2013/84/ЕС](#) за формулиране на заключения за НДНТ при дъбене на кожи, обн. 16.02.2013 г.

[Решение № 2013/163/ЕС](#) за формулиране на заключения за НДНТ при производство на цимент, вар и магнезиев оксид, обн. 09.04.2013 г.

[Решение № 2013/732/ЕС](#) за формулиране на заключения за НДНТ при производство на хлор-алкални продукти, обн. 11.12.2013 г.

[Решение № 2014/687/ЕС](#) за формулиране на заключения за НДНТ при производство на целулоза, хартия и картон, обн. 30.09.2014 г.

[Поправка на решение за изпълнение № 2014/687/ЕС](#) на Комисията от 26 септември 2014 г. за формулиране на заключения за НДНТ при производство на целулоза, хартия и картон, обн. 30.09.2014 г.

[Решение № 2014/738/ЕС](#) за формулиране на заключения за НДНТ при рафинирането на нефт и газ, обн. 28.10.2014 г.

Референтния документ за прилагане на най-добри налични техники

(НДНТ) при който и да е промишлен сектор е част от процеса по актуализиране на референтните документи за прилагане на НДНТ във всички промишлени сектори, които попадат в обхвата на нормативната уредба за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването.

Съгласно предвижданията на Директива 2010/75/ЕС (IED), тези документи следва да се преразглеждат и при необходимост актуализират не по-късно от осем години от публикуването на документа.

Референтният документ за НДНТ за даден промишлен сектор обикновено включва следните основни раздели:

- общ преглед на съответния сектор в ЕС;
- информация за технологичните процеси;
- текущите равнища на емисии и на консумация за ресурси и техники за предотвратяването/намаляването им;
- Техники, които следва да бъдат взети предвид при определянето на НДНТ;
- Заключение за НДНТ;
- най-нови техники.

Директива 2010/75/ЕС въвежда нови изисквания както към съдържанието, така и към начина, по който тези документи следва да се използват при формулиране на условията на комплексните разрешителни за инсталациите, чиято основна дейност попада в съответния промишлен сектор.

Заключенията за НДНТ съдържат конкретна информация – като описание на дадената техника, емисионните нива на вредни вещества в околната среда, свързания с тях мониторинг, свързаната с тях консумация на ресурси и вещества и информация за тяхната приложимост в инсталациите (наличие на конкретни ограничаващи фактори) и др.

Съгласно изискванията на IED (въведени в Закона за опазване на околната среда), инсталациите от съответния промишлен сектор следва да се приведат в съответствие с новите заключения в срок до 4 години от публикуването им (освен при наличието на особени обстоятелства, описани в директивата, което следва да бъде доказано от всеки оператор на инсталация).

Проект на ЗИД на ЗЧАВ – обществено обсъждане до 22.04.2015г.

Промени в чл. 9:

Създава се нова алинея 4:

.....“(4) Нормите за емисии се разработват въз основа на:

- 1.** Заключение за най-добри налични техники (НДНТ), приети с решение на Европейската комисия по смисъла на т. 42в от Допълнителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда (ЗООС);
- 2.** Равнището на техниката и технологиите към дадения момент, постиженията на науката и резултатите от практическото използване на тези постижения у нас и в напредналите страни.”

Подзаконни нормативни актове (към ЗЧАВ) за КАВ (Глава втора Показатели и норми за качеството на атмосферния въздух)

- “ Наредба №12 от 15 юли 2010г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (обн. ДВ, бр. 58, от 30 юли 2010г.)
- “ Наредба № 11 от 14 май 2007 Г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (обн. ДВ. бр.42 от 29 Май 2007г.)
- “ Наредба № 7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (обн. ДВ бр. 45 от 14.05.1999г.)
- “ Наредба № 14 от 23.09.1997 г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места (обн., ДВ, бр. 88 от 3.10.1997 г.)

Общински програми по чл. 27 от ЗЧАВ

В случаите, когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух, кметовете на общините разработват и общинските съвети приемат програми за намаляване нивата на замърсителите (*в срок от 18 месеца от уведомяване от РИОСВ на общинските органи – чл. 37, ал. 3 от Наредба №12*) и за достигане на утвърдените норми по чл. 6 от ЗЧАВ в установените за целта срокове, които са задължителни за изпълнение.

ИНСТРУКЦИЯ

за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишаване на установените норми, *утвърдена със Заповед №РД-996/20.12.2001г. на МОСВ*

чл. 6 от Инструкцията

Създаване на Програмен съвет за оценка и управление на КАВ:

Програмният съвет включва представители на:

- “ общинските органи и техните специализирани служби и/или отдели, вкл. от различните общини в обхвата на дадения район за оценка и управление на КАВ;
- “ съответните РИОСВ, РЗИ и/или регионални инспекции по труда;
- “ *заинтересованите физически и юридически лица, и екологични организации или движения;*
- “ *други организации или институти с опит в областта на оценката и управлението на КАВ (например, НИМХ).*

гл. 17 от Инструкцията

- ” (1) Проектите на програмите за КАВ по чл. 16 се обсъждат с представители на обществеността, съгласно разпоредбите на чл. 36 на Наредба № 7 (или чл. 46 от Наредба №12).
- ” (2) По направените бележки и предложения, произтичащи от обсъждането по ал. 1 се правят анализи и обобщения.

Разработване на общинските програми

Законодателството определя значителна роля на общинските власти за подобряването на качеството на атмосферния въздух. Във всички общини, където има превишаване на установените норми за качество на въздуха, местните власти са задължени да разработят и прилагат програми за неговото подобряване. През 2001г., след извършване на предварителна оценка на нивата на замърсителите, МОСВ утвърди райони за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) и тяхната категоризация в зависимост от степента на замърсяване. В районите, в които са установени превишения на нормите за КАВ, съгласно Рамкова директива 96/62/ЕС, са разработени „Програми за КАВ”, с които се цели постигане намаляването нивата на замърсителите, както и достигане и поддържане на нормите посочени в Закона за чистотата на атмосферния въздух и Рамкова директива 96/62/ЕС, която след това през 2008г. е заменена с Директива 2008/50/ЕО.

Първата пилотна Общинска програма за оценка и управление на КАВ е разработена през 2003г., като до края на 2004г. са разработени и приети с решения на съответните общински съвети останалите общински програми за оценка и управление на КАВ в районите, в които са установени превишения на нормите.

През 2010г. МОСВ стартира процес по преразглеждане на действащите към момента програми по чл.27 от ЗЧАВ и предприемане на спешни действия за актуализация или приемане на нови програми. Причината е проблемът с високите нива на фини прахови частици в населените места на национално ниво. Основната цел на програмите е, базирайки се на резултатите от изготвените математически модели да се преразгледат действащите мерки и да бъдат формулирани нови, по-ефективни, в зависимост от конкретния принос (дял) на всеки един източник, чието изпълнение да осигури постигането на необходимите нива за качество на атмосферния въздух и по-нататъшното му поддържане

Актуализирани и приети с решения на
съответните общински съвети са програмите за
намаляване на емисиите на **ФПЧ₁₀** на общо 30
общини:

Асеновград и Куклен (обща програма), Благоевград, Бургас, Варна,
Велико Търново, Видин, Враца, Горна Оряховица, Гълъбово, Девня,
Димитровград, Добрич, Кърджали, Ловеч, Монтана, Несебър,
Пазарджик, Перник, Плевен, Пловдив (ФПЧ 10 и NOx), Раднево, Русе,
Смолян, София (ФПЧ 10 и NOx), Пирдоп, Сливен, Стара Загора,
Хасково, Шумен).

Крайният срок за изпълнение на програмите е 2013-2015г.

**Поради изтичането на сроковете на програмите за повечето общини
и непостигане на нормите за КАВ, общините са уведомени от
Министерството на околната среда и водите за необходимостта от
актуализиране на програмите.**

ИНФОРМАЦИЯ

относно източниците на емисии с основен принос към наднормените нива на замърсяване с ФПЧ₁₀ (съгласно резултатите от моделните оценки, представени в актуализираните общински програми)

Основни източници на замърсяване:

- **Битово отопление**
- **Транспорт**
- **Неорганизиранни площни източници (открити складове за насипни материали, депа, сгуроотвали)**
- **Регионално фоново ниво**
- **Промисленост и енергетика**

Най-голям принос на замърсяването с годишен аспект – средногодишни концентрации) от сектор **Промисленост и енергетика**

- ” Варна – 19%
- ” Девня – 14% (общината спазва нормите за КАВ по този показател през последните години)
- ” Гълъбово и Раднево – 13-14%
- ” Бургас – 12%
- ” Видин – 9%
- ” Стара Загора -2-3%
- ” Сливен – 2%

Останалите общини до 30 са с принос под 2%

Контакти и допълнителна информация:

Министерство на околната среда и водите

Дирекция “Опазване чистотата на въздуха”

Отдел “Емисии и преносни процеси в атмосферата”

Елена Якимова

Тел.: 02 940 62 63

Факс: 02 981 09 54

E-mail: yakimova@moev.government.bg